

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ

Тюрін Є. Є.

Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця (Україна)

e-mail: ye.tiurin@donnu.edu.ua

Механізм забезпечення зеленої економіки в Україні є складною системою, що включає нормативно-правову базу, інституційну структуру та процедурне забезпечення. Незважаючи на те, що законодавча база розвивається вже кілька десятиліть, існують певні проблеми в її ефективному функціонуванні, які можуть перешкоджати досягненню цілей сталого розвитку та екологізації економіки [1].

Однією з головних проблем є недостатня гармонізація українського законодавства з вимогами Європейського Союзу. Незважаючи на прийняття низки ключових законів, як-от Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» та Закон «Про оцінку впливу на довкілля» [3], адаптація до європейських екологічних стандартів відбувається повільно. В результаті – деякі аспекти екологічної політики, зокрема у сфері управління відходами та забруднення повітря, залишаються недостатньо регульованими, що ускладнює інтеграцію України в європейський екологічний простір [2].

Іншою значущою проблемою є неефективність інституційного забезпечення. Хоча Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, а також інші державні органи, мають визначені функції та завдання, їх діяльність часто ускладнюється недостатнім фінансуванням, кадровими проблемами та низьким рівнем технічної оснащеності. Наприклад, Державна екологічна інспекція не завжди в змозі ефективно контролювати дотримання екологічного законодавства через брак ресурсів, що призводить до зниження рівня екологічної відповідальності підприємств.

Варто зазначити, що процедурне забезпечення зеленої економіки, включно з механізмами екологічної оцінки та сертифікації, стикається з низкою викликів. Зокрема, процедура оцінки впливу на довкілля часто є формальною і не завжди супроводжується ретельним аналізом екологічних ризиків. Це призводить до того, що деякі проєкти, які мають значний негативний вплив на екологію, отримують дозволи на реалізацію без належного врахування наслідків для довкілля. Система екологічної сертифікації продукції та послуг не є достатньо розвиненою, що ускладнює впровадження зелених технологій у виробництво.

Серйозною проблемою також є недосконалість економічних стимулів для екологізації бізнесу. Хоча в Україні діють механізми «зеленого» тарифу та екологічного оподаткування, вони мають обмежений ефект. Наприклад, система екологічних податків не завжди створює достатні фінансові стимули для підприємств зменшувати рівень забруднення. Багато компаній намагаються уникати екологіч-

них податків або штрафів за допомогою використання юридичних лазівок чи корупційних схем. Це підриває ефективність механізму стимулювання сталого розвитку.

Недостатня участь громадськості в процесі ухвалення екологічних рішень є іншим викликом. Попри наявність законодавчо закріплених механізмів громадського обговорення проєктів, які можуть мати значний вплив на навколишнє середовище, громадськість часто не залучається на практиці. Відсутність прозорості та доступу до інформації про екологічні наслідки тієї чи іншої діяльності призводить до недовіри з боку населення та зменшення ефективності контролю за дотриманням екологічних норм.

На додаток до цього проблемою є відсутність ефективного моніторингу та оцінки впровадження зеленої економіки. Сучасна система збору та аналізу даних щодо екологічного стану України є фрагментарною і не дає змоги своєчасно виявляти критичні екологічні проблеми. Це ускладнює прийняття обґрунтованих рішень на основі актуальної інформації, що знижує ефективність екологічної політики.

Отже, існує низка проблем, які перешкоджають ефективному функціонуванню механізму забезпечення зеленої економіки в Україні. Для їх вирішення необхідно продовжувати роботу над гармонізацією законодавства з європейськими стандартами, покращувати інституційні можливості державних органів, удосконалювати процедури оцінки впливу на довкілля та економічні стимули для бізнесу, а також забезпечувати участь громадськості в екологічних процесах та створювати ефективні механізми моніторингу екологічних змін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Мельник Н. Організаційно-економічні засади реалізації положень кіотського протоколу в Україні. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*. 2012. Т. 35.
2. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28.02.2019 № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>
3. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII: станом на 29 червня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>

ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ЯК МЕХАНІЗМ ЕФЕКТИВНОГО РЕАГУВАННЯ НА КРИЗОВІ ЯВИЩА

Чорнобаєв А. А.

Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця (Україна)
e-mail: a.chornobaiev@donnu.edu.ua

Сьогодні, в умовах воєнного конфлікту в Україні та нестабільності у соціально-економічній сфері особливої актуальності набуває питання безпеки та антикризового управління для суб'єктів економічної діяльності. Війна в Україні значно ускладнює діяльність бізнесу, впливаючи на ринкову кон'юнктуру, логістичні лан-